

НАПРЯМ 1. ЕКОНОМІКА

Борзенко О.О.

*доктор економічних наук, професор,
завідувачка сектору міжнародних фінансових досліджень,
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України»*

Глазова А.Б.

*кандидат економічних наук,
науковий співробітник
сектору міжнародних фінансових досліджень,
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України»*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-432-3-1>

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ГЕОЕКОНОМІЧНЕ ПОЗИЦІЮВАННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

З початком повномасштабного вторгнення у 2022 році цифровізація набула особливого значення для країни. В умовах війни вона стала одним з ключових факторів виживання, забезпечуючи зв'язок, доступ до інформації, функціонування державних установ і мобілізацію міжнародної підтримки. Швидке впровадження цифрових технологій та інновацій дозволило Україні не лише підвищити свою ефективність на полі бою, але й значно покращити своє міжнародне позиціонування. Розглянемо основні аспекти впливу цифровізації на позиціонування України в умовах війни та ті досягнення, які зробили Україну прикладом успішного використання цифрових технологій у надзвичайних ситуаціях.

1. *Цифрова мобілізація для підтримки збройних сил та оборонної інфраструктури.* Цифровізація суттєво змінила характер української оборони, надаючи можливість

організовувати й підтримувати збройні сили через мобільні додатки, веб-платформи та інші онлайн-інструменти. Зокрема, мобільні додатки, такі як “Дія” та єПідтримка, стали частиною інтегрованої системи підтримки армії. Завдяки спеціальним платформам для збору коштів (наприклад, фонд *United24*), українці та міжнародна спільнота можуть робити прямі внески на підтримку армії. Це дозволило значно збільшити фінансову підтримку військових, а також забезпечити прозорість та зменшити ризик зловживань.

2. Інформаційна війна та роль цифрових медіа. Україна використала цифрові медіа як основний інструмент інформаційної війни, що допомогло їй сформувати потужний міжнародний імідж. Завдяки соціальним мережам та іншим онлайн-платформам (Twitter, Telegram, Facebook) українські офіційні установи можуть оперативнo поширювати інформацію про ситуацію на фронті, військові злочини та гуманітарну ситуацію. Це не лише підвищує обізнаність світової громадськості, але й допомагає Україні здобувати підтримку від міжнародних організацій, урядів та звичайних громадян інших країн.

Також важливу роль у формуванні іміджу України відіграли соціальні медіа-ініціативи (як-от сторінка *Ukraine.ua* в Instagram) та інформаційні кампанії, що сприяють формуванню світової підтримки та мобілізації допомоги. Українська цифрова дипломатія забезпечила швидке реагування на російські інформаційні атаки, контрдезінформацію та зміцнення міжнародного авторитету України.

3. Впровадження кіберзахисту та протидія кібератакам. З початком війни Україна стала ціллю численних кібератак з боку російських хакерів, спрямованих на дестабілізацію критичної інфраструктури, урядових структур та фінансової системи. У відповідь Україна розвинула власну систему кіберзахисту та отримала підтримку міжнародних партнерів, зокрема НАТО та європейських держав, для посилення кібербезпеки.

Українські ІТ-фахівці разом із волонтерськими групами, такими як ІТ-армія України, активно займаються захистом національних мереж, а також організують протидію у вигляді

кібероперацій проти військової та державної інфраструктури агресора. Така діяльність дозволила Україні отримати визнання як держави, здатної ефективно захищатися у кіберпросторі навіть у надзвичайно складних умовах.

4. Використання безпілотників та цифрових розвідувальних систем. Цифровізація внесла значні зміни у ведення бойових дій. Безпілотні літальні апарати, оснащені сучасними технологіями, стали ефективним засобом збору розвідувальної інформації, коригування артилерійських ударів і навіть доставки гуманітарної допомоги на лінію фронту. Завдяки цифровим системам, що передають дані у реальному часі, Україна отримала перевагу в умовах сучасної війни, де швидкість та точність інформації мають вирішальне значення.

Такі технології також дозволяють відстежувати пересування противника та проводити операції з мінімальними втратами. Підтримка іноземних компаній, зокрема технологічних гігантів, значно покращила оснащення українських військових передовими технологіями, що зміцнило її позицію як держави, здатної ефективно використовувати інноваційні засоби у війні.

5. Системи управління та забезпечення безперервної роботи державних установ. Попри воєнні умови, українська держава змогла забезпечити функціонування державних послуг і управління через цифрові технології. Такі платформи, як “Дія”, дозволяють громадянам навіть в умовах війни отримувати доступ до важливих послуг, зокрема оформлення документів, отримання соціальних виплат, реєстрації на гуманітарну допомогу. Це підтримує соціальну стабільність і довіру до уряду навіть у кризових умовах.

Державні установи України успішно перейшли на електронний документообіг та дистанційну роботу, що дозволило мінімізувати залежність від фізичної інфраструктури. Це стало важливим елементом управління під час війни, коли ризики фізичного знищення адміністративних будівель залишаються високими.

6. Економічна цифровізація та залучення інвестицій у воєнний час. Цифровізація економіки та фінансової системи в умовах війни стала важливим фактором для стабілізації внутрішнього

ринку. Завдяки онлайн-торгівлі, дистанційним фінансовим операціям та мобільному банкінгу вдалося зберегти значну частину економічної активності. Це дозволяє бізнесу продовжувати роботу навіть у регіонах, де є значні обмеження через бойові дії.

Додатково Україна розвиває стартапи та ІТ-сектор, залучаючи іноземних інвесторів до фінансування оборонних технологій, кібербезпеки та цифрових рішень для військових потреб. Завдяки цьому Україна позиціонує себе як надійного партнера та технологічно розвинену країну, що вміє адаптуватися та модернізуватися навіть у найважчих умовах.

7. Вплив на міжнародний імідж та зростання довіри до України. Цифровізація допомогла Україні сформувати позитивний міжнародний імідж країни, що стійко бореться за свою незалежність та демократичні цінності. Прозорість процесів, доступність інформації про війну, активна цифрова дипломатія та підтримка міжнародних медіа сприяють зростанню довіри до України на світовій арені. Україна позиціонує себе як країна, що стоїть на передовій боротьби за свободу і безпеку в Європі, а також як приклад інноваційного використання технологій у воєнний час.

Таким чином, цифровізація стала критично важливим фактором для України під час війни, надавши їй можливості зміцнити оборону, мобілізувати підтримку, забезпечити функціонування державних установ і поліпшити міжнародний імідж. Завдяки цифровим технологіям Україна не лише вижила в умовах воєнного конфлікту, але й отримала визнання як країна з великим потенціалом у сфері технологій та інновацій. Війна показала, наскільки важливою є цифрова трансформація для сучасної держави, особливо у кризових умовах, і допомогла Україні закріпити за собою статус прогресивної та стійкої країни.